

#5 | marec, 2014

Beta

Magazine

📷 Anže Čokl

Čas je stvar prioritete

Nedolgo nazaj sta mi dve osebi iz plezalno-alpinističnega sveta, ob dveh različnih prilikah servirali isti stavek: Čas je stvar prioritete.

Čas, v katerem smo pacali tole številko, se je s predvidenih treh mesecev raztegnil na eno leto. Zime je skoraj konec in Beto smo na naši prioritetni listi dvignili, zložili vanjo zimske članke, ker, khm, avgusta pa res ne moremo izdajati komentarja na turnosmučarski vodnik, kajne ... Na zalogi je še nekaj zimzelenih člankov, ki bodo del Bete 6.

Opravičil, zakaj mečkamo, ne bo.

Če želite pomagati, ste dobrodošli.

Kritike prenesemo, če so konstruktivne.

Hvala, ker niste pozabili na nas.

Napisala: Helena Škrl

BETA magazine — Št.5, Letnik 2014
Slovenska spletna plezalna revija
betamagazine2011@gmail.com

Uredništvo: Helena Škrl, Andrej Čotar, Maja Šuštar

Sodelavci: Silvo Blaško, Gašper Bratina, Michele Caminati, Anže Čokl, Martina Čufar Potard, Branko Dubac, Urša Florijančič, Urban Golob, Viktorija Hold, Miha Hribar, Borut Kavzar, Rok Klančnik, Katarina Kejžar, Robi Jamnik, Janez Javoršek, Marko Prezelj, Jasna Rajčević, Luka Tambaca, David Tončič, Suzana Uršič – Liquid Sky, Timotej Ušaj, Klemen Vodlan, Štefan Wraber, Tomaž Bradeško.

Oblikovanje in izvedba: Miha Jarm – www.mihajarm.si

Lektorirala: Mojca Lipicer Stantič

KAZALO

FRIKAT
V VERDON 06

REKREACIJA
PO SLOVENSKO 14

VSAK JE SVOJE SREČE KOVAČ
INTERVJU: TOMAŽ JAKOFČIČ 24

JENČIČEV VELIKI
TURNOSMUČARSKI VODNIK 32

TRIJE VRHUNSKI
ALPINISTI 44

Frikat

Martina Čufart - Tom et je ris 8b+ (Verdon) Foto: Laurent Triay

v Verdon

NAPISALA IN FOTO: **MARTINA ČUFAR POTARD**
(www.martinacufar.com)

Za mojega moža so na svetu samo tri plezališča, ki kaj štejejo; Verdon, Buoux in Yosemite. V skladu s tem sem tudi jaz postala »fanica« vseh treh. Sicer sem jih spoznala še neporočena, predvsem Yosemite in Verdon, a z Nicom (in Tommyem) sem znanje precej poglobila, saj se ob vsaki priložnosti odpravimo v Buoux ali Verdon. Yosemite bodo pa malo počakali, da bo Tommy lahko z nama na porta ledgu. Tokrat sem se odločila, da vam malo bolj »frikovsko« predstavim Verdon. Velika večina plezalcev si pod pojmom Verdon predstavlja neroden dostop z vrha kanjona (abzajlanje) in plezanje tečnih sivih plat brez oprimkov. Zato Verдона ni v njihovem repertoarju »gremo mal frikat v Francijo«. A se motijo!

Področje kanjona Verdon je ogromno. Za Grand Canyonom Colorada je Verdon drugi največji kanjon na svetu. Skale so povsod, kamor pogledaš. Kljub temu, da ga pokrivata dva vodnička (eden za levi, drugi za desni breg), oba skupaj debela skoraj 500 strani, to še zdaleč ni vse, kar je v Verdonu opremljeno. Mnogo sten je povrh vsega še deviških, tako da, če ste željni opremljanja novih smeri, imate tam »materiala« čez glavo!

V zadnjih 10 letih je bilo opremljeno veliko sektorjev, kjer se pleza »normalno«, se pravi, da lepo dostopiš do vznožja smeri in plezaš. Res da so dostopi večinoma »športni«; kaka via ferrata ali prečenje Verдона po »zajli«, in da ni primerno za »otroške« vrtce, a plezarija je vse prej kot »tečno platkanje«. Čakajo vas previsni kapniki in atletske plezanje. Osebnostnim nimam nič proti lepim sivim platom z enim najkvalitetnejših apnencev v Evropi, a današnja generacija športnih plezalcev išče previse. Večina jih gre v Katalonijo, in po nekaj obiskih Verdon se res čudim, zakaj ne gredo v Verdon, kjer je potencial težkih smeri **OGROMEN!**

Na žalost so opremljevalci smeri motivirani le za opremljanje in manj za izdajo vodnika, zato je večino sektorjev težko najti. Nekaj jih je opisanih v vodniku ESCALADE AU VERDON 2010, ostale pa najdete v La palud sur Verdon pri Brunu Clementu – Graouju, fanatičnemu plezalcu in opremljevalcu smeri v Verdonu. Jaz sem si njegov legendarni modri zvezek, v katerega nariše vse smeri, pred leti kar prefotokopirala Na srečo! Original je namreč pred kakim mesecem pogorel. Tako sem kopije pred dnevi poslala Brunu, ki se je končno motiviral, da bo naredil Plezalno Biblijo Verdon! Do njene izdaje pa vam spodaj naštevam nekaj sektorjev, kjer boste na svoj račun prišli ljubitelji previsov:

Sektor escales

Dws klemen

Sektro s Tom et je ris ter deviške stene

COURCHON

Plezališče, ki ga vidite nad eno najlepših vasi Francije, Moustiers Saint Marie. Oranžne stene so kot nalašč za mrzle zimske dni, saj se sonce vanj upre kot v našo Miško. Dostop in smeri najdete tule. <http://chadurif.fr/topos.html> Poleg tega je opremljen tudi sektor nižje, dostopen direktno iz vasi, če sledite botanični poti proti jugovzhodu.

Sektor ramirole

ARIANE V in **LE MONSTRE** – Oba sektorja sta vidna s ceste, ko ste v Moustieru; še posebej ogromna jama – Le monstre, ki je ne morete zgrešiti. Hoje je malo več (40 min), začnete pa po označeni poti, ki se začne na drugi serpentinii ceste Moustieres – La palud.

Ariane V je obrnjena na jug in primerna za mrzle dni, v Le Monstre pa dopoldne lahko plezate v senci, potem pa spremljate lep sončni zahod v jezeru Saint Croix. Težavnost smeri je od 7a naprej, v Monstre boste morali imeti malo več vzdržljivosti kot v Ariane V. Vodniček ima Bruno Clement, oz. ga lahko dobite pri meni.

Dostop do hulka

LES NEOPHYTES

Kratek in jednat sektor za ljubitelje vzdržljivosti v moči! V senci je popoldne, dostopa je pa kakšno minuto, saj je tik nad cesto, ki vodi v La Palud in sicer na začetku kanjona. Vodniček: Escalade au Verdon

LE FAC in LABO

dva od starejših »frikovskih« sektorjev Verдона, že malo zlizana. Kadar dežuje, znata biti oblegana, saj ostaneta suha in sta le nekaj minut vožnje iz La Paluda proti Refuge de la Maline. Oba sta opisana v uradnem vodničku Escalade au Verdon.

Levo Petit Eycharme,
desno sektor Ramirole

Jutro v verdonu

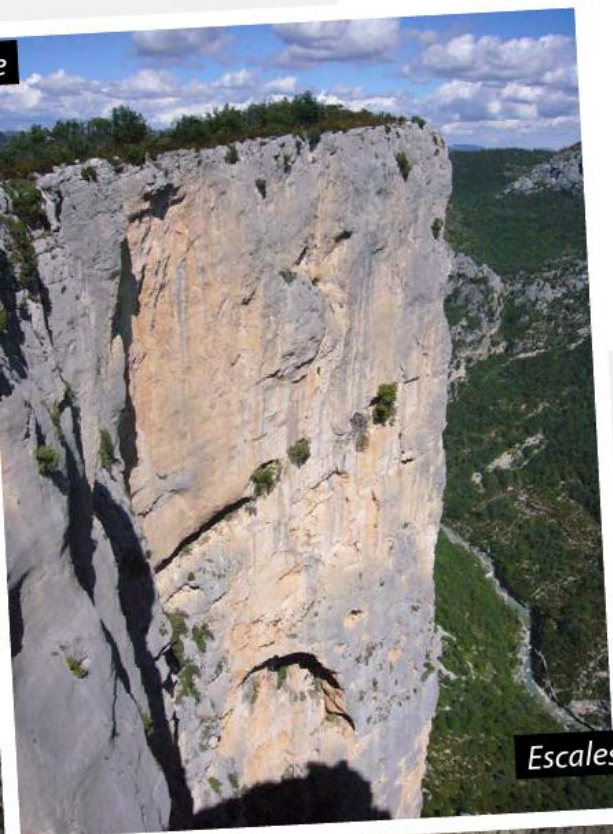
HULK

Super sektor, ki je primeren tudi za poletje, saj je ves čas v senci. Nahaja se na levem bregu Verдона. Dostop do njega je športen, saj je potrebno prečkati po že pripravljene vrvi včasih zelo deroči Verdon na začetku znane sentier Martel v kuloarju Sanson. Nahaja se desno od visoke stene Duca, kjer poteka nekaj najlepših večraztežajnih smeri Verdon (Alix 300m 7b+, Une jolie fleur 8b, 250m). V Hulku je najbolj očitna linija osamljen kapnik, Hulkosaure 8b, ki jo je kot prvi na pogled preplezal Klemen Bečan. Vodniček najdete tukaj: <http://chadurif.fr/topos.html> Poleg težkih je opremljenih tudi nekaj smeri pete stopnje.

LE GALETAS

sektor, ki je trenutno prepovedan, se nahaja tik nad jezerom Saint Croix, za dostop je potrebno najeti pedolino! Na robu jame je nekaj lažjih smeri, sicer pa je vse zelo previsno in atletsko. Sektor je znan po tretji ženski 9a, smeri P.P.P, ki jo je preplezala Charlotte Durif. <http://chadurif.fr/topos.html>

Če boste tam poleti, in če bo plezanje še vedo prepovedano, nič hudega, nad Verdonom lahko tudi »deep water solirate«! Samo paziti morate, da ne padete na enega od mnogih pedolinov, glavne športne aktivnosti množic, ki se ob jezeru Saint Croix hladijo julija in avgusta.

Escales

LE BAUCHET

Eden od starejših sektorjev, primeren za tople dni, poletje in jesen sta najboljša, če le ni prej preveč deževalo, saj se bolj počasi suši. Plezališče je primerno prav za vse; najdete vse od petic so osmic. Vse najdete v dobrem vodničku Verdon Rive gauche – Aiguines.

LE PANTIN DU NEANT

Eden od novejših sektorjev z okoli 15 smermi, ki je ves dan v senci in tako primeren za poletje. Vodniček in dostop: <http://chadurif.fr/topos.html>

Galetas

LA RAMIROLE

to je sektor v katerem se začnejo znamenite smeri Ramirole in Ultime demence. Po zadnjih podatkih je zdaj tam čez 40 smeri, večinoma osme stopnje. Sektor je primeren za toplo in suho obdobje. Do njega dostopite po strmi poti z malega parkirišča med dvema tuneloma na cesti Les Cavaliers - Comps. Podatke o smereh dobite pri Brunu Clementu.

LE PETITE EYCHARME

lušten sektor za martinčkanje v zimskih dneh z nekaj izredno lepimi 8ajkami! Dostop ni najbolj očiten, a če parkirate na pravem ovinku Route des Cretes, ste že bližje. Potem je treba slediti rdečim pikam do roba kanjona in malo prej zaviti levo. Vodniček najdete v Escalade au Verdon .

Bruno Clement

V Verdonu se da plezati celo leto, seveda so pogoji idealni spomladi in jeseni. La Palud leži na 1000m nadmorske višine, zato vas od novembra do marca lahko preseneti tudi sneg. Problem skoraj vseh zgoraj naštetih sektorjev je, da so lahko po dolgotrajnem deževju dolgo časa mokri, še posebej tisti na levem bregu kanjona, saj jih sonce zaradi severne orientacije obišče bolj redko. A če so kapniki mokri, vam ostane na razpolago ogromno klasik po sivi skali najbolj znanega sektorja Escales, kjer se je 80ih letih pisala zgodovina športnega plezanja z akterji, kot so Partik Edlinger, JB Tribout, Patrick Berhault, pa Catherine Destivelle in Lynn Hill.

Ko sem že toliko omenjala Bruna Clementa, naj ga še malo opišem. Je poseben člo-

vek, čisto nor na skale in plezanje, ki se lahko ure in ure pogovarja o smereh, gibih... Po jugu Francije je navrtal na stotine smeri, večinoma »masterpieces«. Človek, ki je pravi naslov, če iščete nasvet, kje in kaj plezati. Odlično igra na klavir, njegova hiša je nezgrešljiva, na travniku nad centrom La Paluda, nedokončana, a prijazna. Sam vzgaja dva sinova, Paula in Toma. Slednjemu sta posvečeni dve super smeri, Tom et je ris 8b' in Tom le tueur de slip 8a+. Njegova glavna prehrana so makaroni, zelenjave in sadja se ne dotakne, pravi, da gredo v podlahti in ga hitreje navije. Prav tako ne popije niti kapljice alkohola. Večinoma pleza sam, s svojim najboljšim prijateljem gri grijem.

Slack line Escales

Razgled iz Courchona

Ramirole

KAKO DO VERDONA?

Verdon je malo s poti. Zaradi razgibanega reliefa do njega pridete po ovinakstih cestah. Najbolje je, da avtocesto vzdolž Azurne obale zapustite pri Cannesu in greste po Napoleonovi cesti preko Grassa v Castellan. Od tam imate do najplezalne vasi, La Palud sur Verdon, še 25 km.

Okoli kanjona je navijuganih 160! km cest (Krog Castellane, La Palud, Mostieres, Aiguines, Comps ter razgledna Route des dretes, ki se začne v La Paludu). Tako je pametno najti prenočišče v skladu s tem, v katerih sektorjih želite plezati. Če boste na levi strani, je bolje spati v Aiguinesu ali Salles sur Verdon, za desno stran (in Hulk) pa je bolj primeren La Palud, oziroma kampi proti Castellanu.

KJE PRESPATI?

V **La Paludu** je kar nekaj kampov :

<http://www.provenceweb.fr/f/alaupro/palud/campings.htm>

- ▶ Camping de Bourbon: 00334 92 77 32 02
- ▶ Camping municipal: 00334 92 77 38 13
- ▶ Camping na kmetiji (a la ferme) Boulogne 00334 92 77 30 27
- ▶ Lahko greste tudi v »Youth hostel« - Auberge de jeunesse 00334 92 77 38 72 ali pa v Refuge la Maline (00334 92 77 38 05).
- ▶ »Gite« v La Paludu so precej dragi, saj morate zraven plačati še prehrano.

V vasi **Aiguinesu** je en kamp :

- ▶ Camping de l'aigle 00334 94 84 23 75
- ▶ Možnosti za spanje je precej tudi v okolici jezera Saint Croix, a le v času turistične sezone.

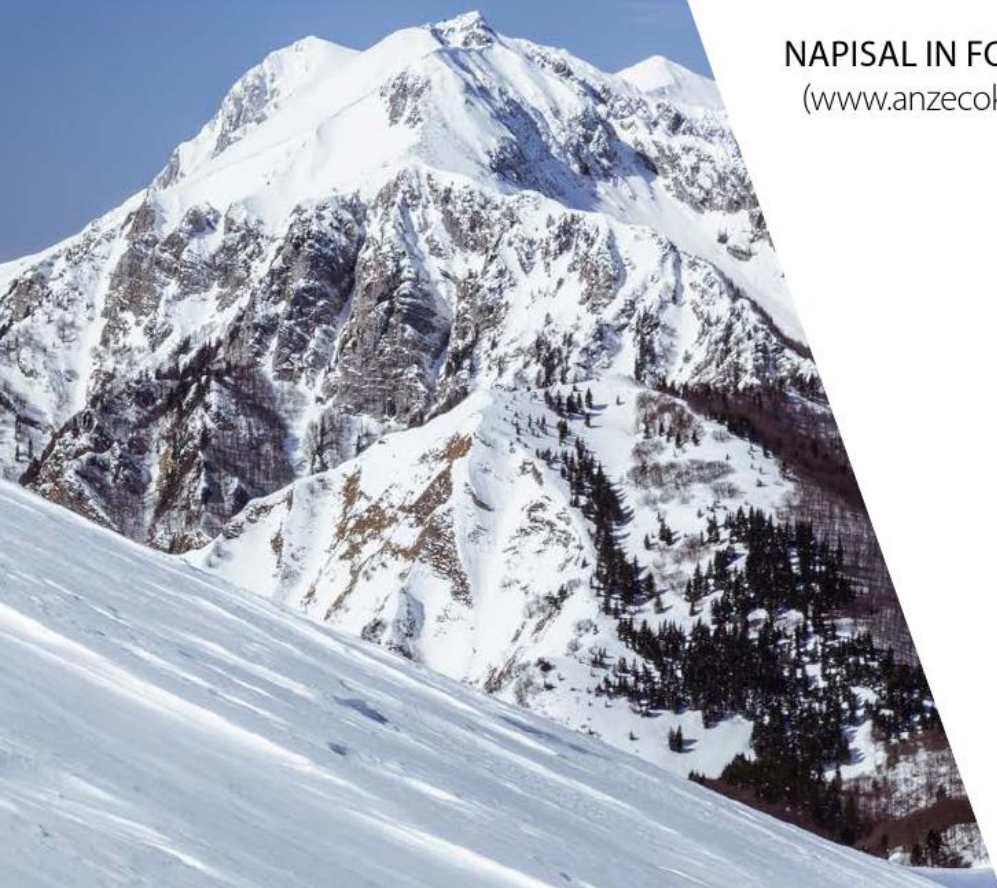
V **Salles sur Verdon**, ki je dobro izhodišče za obe strani kanjona in še za kopanje ob jezeru, je prijeten »gite«, ki ima vrata odprta celo leto:
<http://www.verdon-gite.com/>

Rekreacija po slovensko

KAKO SE REKREATIVCI (NE)
RAZUMEJO V NARAVI

NAPISAL IN FOTO: **ANŽE ČOKL**
(www.anzecokl.com, freeapproved.com)

Ponavljam se kot obrabljena stara papiga, ko pišem, v čem vsem smo Slovenci posebni. V zadnjem času pa me bizarne značajske posebnosti posameznikov vedno znova pogrejejo. Na žalost niti slučajno ne v pozitivnem smislu.

Pred časom sem na slovenskem gorniškem portalu zasledil kričeč naslov. Število ogledov me je napeljalo na to, da kliknem na naslov in si preberem, kaj se je podpisani avtorici na temo kolesarjev izpod prstov zlilo na papir ali bolje rečeno zaslon računalnika. Tekst sem prebral pozorno, a sem ob zadnjem ločilu in globokem vdihu začel znova. Teško sem verjel, da je zapisano dejansko objavila(-jeno). Ker so bili po mojem drugem branju občutki zmešani bolj kot multivitaminski smoothie, sem se, dasiravno težko, vzdržal komentiranja. Ker se juha nikoli ne poje tako vroča, kot se skuha, sem zadevo prespal in jo v mislih postopoma odložil na tisto najbolj zakotno, zaprašeno polico mojih malih (po velikosti in vsebini, ne anatomsko) možganov. Ko sem že mislil, da mi bo navkljub številnim spletnim zgražanjem nad omenjenim tekstom in avtorico uspelo zadevo ohraniti v pozabi, se je ponudil pričujoči izziv in razmišljanje na temo sobivanja ljudi. Konkretno športnikov - rekreativcev, ki se radi udeležujemo v čudovitem naravnem okolju, ki ga Slovenija premore. Kolesarjev in pohodnikov, turnih smučarjev in gornikov, lovcev na divje živali in padalcev ter mnogih drugih interesnih skupin, ki imajo med interesi samo en skupni imenovalec - naravo.

Saj poznate tisto o razgledanih in tolerantnih Slovencih? Da imamo blazno radi žide, črnce in istospolno usmerjene. Ampak samo dokler to niso naši sosede, jih ne vidimo ali niso prijatelji naših prijateljev, bog ne daj, otrok ali sorodnikov... Počasi prehajam na osrednjo tematiko tokratnega razmišljanja, ki je - kot vselej poudarim - zgolj in samo moje razmišljanje - o tem kako (ne)radi imamo drugačne (tudi) na področju rekreativnih športov v naravi.

Sem alpinist, alpinistični inštruktor, turni smučar, gorski kolesar, pilot jadralnega padala, kot padalec skačem z letala (padalo se očitno lepo odpira), občasno potapljač, pogosto pohodnik in najpogosteje preprost suhljat moški z nadpovprečno količino zaostalih otroških hormonov. Kar v praksi pomeni, da rad delam lumparije. Takšne in drugačne. Kot v času "uradno priznanih" otroških let (še vedno sem otrok, samo večji) še vedno rad kaj ušpičim. Gizdalin, zlikovec in kolovodja so bila najpopularnejša med imeni, ki so mi jih bile nadele naše preljube sosede, ko so se zgražale nad dejanji tamalega Čokla.

Ampak za razliko od taistih sosed, ki jih je motilo tapkanje žoge, ko smo s prijatelji igrali košarko (zamislite si - med košarko se tapka žogo - kako nenavadno, ne?), mene ne motijo kolesarji na peš poteh, ne motijo me luknjači na turnosmučarski gazi in ne motijo me ptiči v zračnem prostoru. Kaj vse počnem, sem zapisal namenoma. Da je razvidno, da sem na "obeh" straneh. Ko pešeačim v breg in crkujem na vročem soncu pod težo nahrbtnika, dol pa se mimo mene pripelje kolesar, ne tulim in bentim za njim, ampak si rečem: "Hudo, moraš bit pa močan, da na tako turo privlečeš s seboj še kolo... In se zasluženo odpelješ še navzdol." Logično. Ko hodim s smučmi in mestoma (ali po vsej dolžini) naletim na "luknje", ki so jih bili naredili pešaki med vzponom ali sestopom, ne bentim in lajam tjavdan. V 95% primerih luknje ne predstavljajo neke realne ovire. Če že - pač tu in tam zdrsne. Pa kaj! Če mi to kot turnemu smučarju ni všeč, si utrem svojo, novo gaz.

Kaj konkretno želim povedati? To da si v Sloveniji prepogosto vsi nekaj "lastijo". V resnici tistemu, ki je prvi utrl smučino s turnimi smučmi v svež, globok sneg, kratko malo dol visi, če bo za njim nekdo naredil luknje. Sam se je bil namreč že preznojil in utrudil, da je prišel na vrh, dolgrede pa zarisal minljive sledi v še bolj minljiv sneg. Večinoma mu ni mar za luknje! Najbolj glasni so vselej tisti, ki smučino, ki jo je bil naredil predhodnik, egoistično vzamejo za svojo in si jo prilastijo. Bentijo zato, ker si je nekdo, ki je bil pred njimi in ni imel smuč, drznil olajšati vzpon in hodil po smučini. Pa kaj? Saj si tudi sami želijo olajšati vzpon in niso v resnici popolnoma nič drugačni od predhodnikov, le da imajo na nogah pritrjene smuč. Strinjam se in podpiram - lahko je

to del etike, kulture ali preprosto zglednega obnašanja v gorah pozimi, da „pešadija“ ne „luknja“ turnosmučarske smučine. Ampak nikakor to ne more biti in ni razlog za obsojanje, grožnje in gostilniška obrekovanja. Kot da nimamo v življenju že dovolj drugačnih skrbi in težav - Slovenci so si še v naravi kot volkovi! Nestrpnost se seli v čudovito alpsko in mirno(-ejše) okolje, kjer naj bi se ljudje vsaj malo umaknili od sranja, ki se vsakodnevno dogaja v dolini.

Bilo je neke nedelje ob povratku z Dovške babe, kjer se je pod modrim nebom posejanim z nekaj belimi oblaki dalo, kljub temu, da je bila nedelja, uživati v svežih sledih v razmeroma dobrem in še ne preveč uležanem svežem snegu. Nek moški srednjih let,

očitno izjemno izkušen in „našutan“ turni smučar je staremu, že na pol brezzobemu paru (tam 65-70+), začel ob lepem sončnem dnevu, ko sta seveda „delala luknje“ na turni sledi gorgrede, solit pamet. Sprva je bilo sicer slišati razmeroma prijazno, potem pa že na pol užaljeno in otročje – z nekim izgovarjanjem na bonton. Glede na njegov (turnašev) korak, precej podoben tistemu od slovitiga Freeapprovedovega Jake Ortarja (1 korak = 1 višinski meter), najbrž ni problem, če mu tu in tam zaradi kakšne luknje „pešadije“ spodrsne, ker je na vrhu Dovške babe v pol ure, oziroma v tričetrt, če štarta na Jesenicah na železniški. Medtem ko sta oba stara brezzoba pohodnika morda zadnjo zimo sposobna hoditi v hrib in občudovati

razglede ter obujati mlada leta in čase, ki so za vekomaj minili – prav gotovo nesposobna gazit preko gležnja, kaj šele kolen – kot je bilo onega dne do vrha Dovške babe ...

Saj vem – eni bodo rekli, naj ostaneta doma, če nista sposobna ali cilju dorasla, meni pa se vsekakor zdi tole kupčkanje na “mi pohodniki” ali “mi turnaši” povsem odveč in brezveze in je kvečjemu pomilovanja vredno. Tako kot trenutno vsa Slovenija. Neumno se mi zdi to ločevanje med enimi in drugimi in vse te pretirane razprave in omejevanje in ločevanje in nepotrebna nestrpnost.

Uvodoma sem omenil meni nepojmljivo nestrpen prispevek avtorice, ki mrzlično zagovarja svoj prav; kako so poti in narava od pohodnikov, kolesarji pa da tja ne sodijo. Vselej je lahko biti na strani zmagovalcev in večine. V konkretnem primeru so to pohodniki. Kolesarji so namreč (po vsej verjetnosti kot množica ostalih sprejetih nepremišljenih zakonov) potegnili ta kratko. Ker jim nerazumen in v širšem evropskem prostoru izjemen in ekzemplarično bedast zakon omejuje in prepoveduje vožnjo praktično povsod. In to dobesedno. Nas zgodovina ni ničesar naučila? Bolj kot so zakoni ostri, bolj kot se človeku širokih nazorov in svobodnega duha nalaga restrikcije in prepovedi, bolj ga to sili v odkrivanje prepovedanega. Gorskemu kolesarju, padalcu, alpinistu in ostalim rekreativcem s kančkom raziskovalnega duha bo zakon, ki

bo prepovedoval vse, kaj malo mar. Zato je pomembno, da znamo v naravnem prostoru, ki je končen in si ga deli več različnih interesnih skupin, razumeti druge. Razumeti, da tam nismo sami in da če nas zanima lov na divje živali, nekoga drugega pa letenje z jadralnimi padali, ne moremo biti izključujoči ne do enih ne do drugih. Pa tako malo je potrebno! Izjemen primer tega, kako na prisrčen način opozoriti na neprimerno parkiranje, se je prijatelju pripetil nad Je-

zerskim. Ob povratku ga je na avtu namesto polomljenih brisalcev, stranskih ogledal in napisov z žebli na plehu ter ostalih sicer tipično balkanskih primitivizmov pričakala slikovita

“Tudi na Jezerskem poznamo parkirišča. Prvo je že 50 metrov naprej. Srečno, Davo Karničar”

razglednica, na njeni hrbtni strani pa je za v Ljubljani registrirano vozilo kolega hudo mušno pisalo: “Tudi na Jezerskem poznamo parkirišča. Prvo je že 50 metrov naprej. Srečno, Davo Karničar”. Ne samo prijatelj šofer in trije sopotniki, tudi kopica naših prijateljev, ki je slišala to jezersko zgodbo, dobi dober vtis. Vtis o prijaznih ljudeh. O ljudeh, ki na napake opomnijo na način, ki je trajnosten. Na takšnega, ki je topel in predvsem človeški. Ki te opomni tako, da te spodbudi k razmišljanju, osebnostni rasti in izboljšanju, ne pa gnevu, sovraštvu ali maščevanju.

Če smo si Slovenci že v mestu in na vasi namesto človek-človeku kot volkovi med seboj, bodimo vsaj v naravi malo bolj strpni in širokega srca ter nazorov...

Vsem nam bo lepše! Obljubim.

Beta Trenutek

An aerial photograph of a massive, layered sandstone rock formation in the Bohemian Paradise. The rock is dark grey and shows clear horizontal strata. Two climbers are visible on top of the formation: one in a yellow shirt and one in a blue shirt, both with their arms raised in celebration. The surrounding landscape is a dense forest of green trees, with a small green field visible on the right side. The sky is overcast and grey.

Utrinek s plezanja na Češkem s fanti. Začeli smo ob Labi in se na polovici preselili v Adršpah in Teplice. Peščeni stolpi tam niso zelo visoki, ko pa začneš plezati le z uporabo zavozlanih vrvic za varovanje – smičk, se zavedanje dimenzij spremeni. Z Lukom sva splezala na enega od stolpov sočasno z Lukom in Nejcem na sosednjem stolpu. Vsi smo se prešerno veselili dosege vrha stolpa, saj je bil odmerek negotovosti primerljiv s kakšno preizkušnjo v hribih. Obisk peščenih stolpov nas je osvobodil tiranije ocen in števil. Lokalni starešina Karel Belina je rekel, da "musiš znat lest" in nam posredno namignil, da marsičesa še ne znamo. V nekaterih njegovih starih mojstrovinah smo suvereno obračali. Plezanje v tistem peščenjaku je sicer res predvsem plezanje, a ima napredovanje izrazit okus tudi po alpinizmu.

Foto in tekst: Marko Prezelj

Jenčiče
TURNOSM
VOD

Od Snežnika do

*Veliki Mosermandl (smučarsko
je zanimiv spust na južno
stran – za levim grebenom).
Fotografirano z malega
Mosermandla.*

ev veliki
UČARSKI
ONIK

o Velikega Kleka

NAPISAL IN FOTO: **JANEZ JAVORŠEK**

Pred dnevi me je poklicala Helena in me vprašala, če bi napisal par besed o novoizdanem turno-smučarskem vodniku, pod katerega se je podpisal Igor Jenčič. Seveda me ni bilo treba prav dolgo nagovarjati; ko je govora o turni smučariji, sem hitro za ...

Za tiste, ki se bodo s turnim smučanjem srečali prvič in bodo v roke vzeli »Veliki turnosmučarski vodnik«, zato da jim bo lažje načrtovati prve ture, je seveda ta vodnik »zadetek na tomboli« (o tem kasneje).

Tudi sam sem bil nekoč začetnik in ti moji začetki so že tako daleč v preteklosti, da bodo za prenekatero, »moderne turaše«, prav smešni ... A dajmo se malo skupaj nasmejati ...

Še kot osnovnošolec sem rad zahajal v hribe, seveda najprej v najbližje kamniške, šele pozneje, ko sem jih v kopni sezoni prehodil podolgem in počez, sem pogledal tudi proti Julijcem. Malo zaradi oddaljenosti (prevoza), predvsem pa zaradi »rešpekta«. Kar nekaj letnih sezon je trajalo, da sem šel prvič tudi »v ta pravi zimi« na Kamniško sedlo, seveda brez opreme, kar tako, »na sprehod«.

Smučam, odkar pomnim zase, že od malega na domačem hribu, pozneje na urejenih smučiščih, da bi pa smučal iz hribov, kjer ni poteptano in kjer ne ropotajo sedežnice, o ne - to pa ni zame ...

Na Kredarico sem hodil v vsakem vremenu, tudi pozimi, peš. Seveda je že v drugi zimi mojih vzponov na Kredarico in naprej na Triglav, pri sestopu mimo mene »pičil en divjak na dilcah«. Ker je sestop z vrha Triglava pa do Kovinarske kočice (kjer sem ponavadi imel »bolhco«) trajal v slabih razmerah za pešca štiri ali pa še več ur, mi je ta smučar dal vetra. Seveda sem šel naslednjič z dilcami, a ne turnimi, ampak alp-

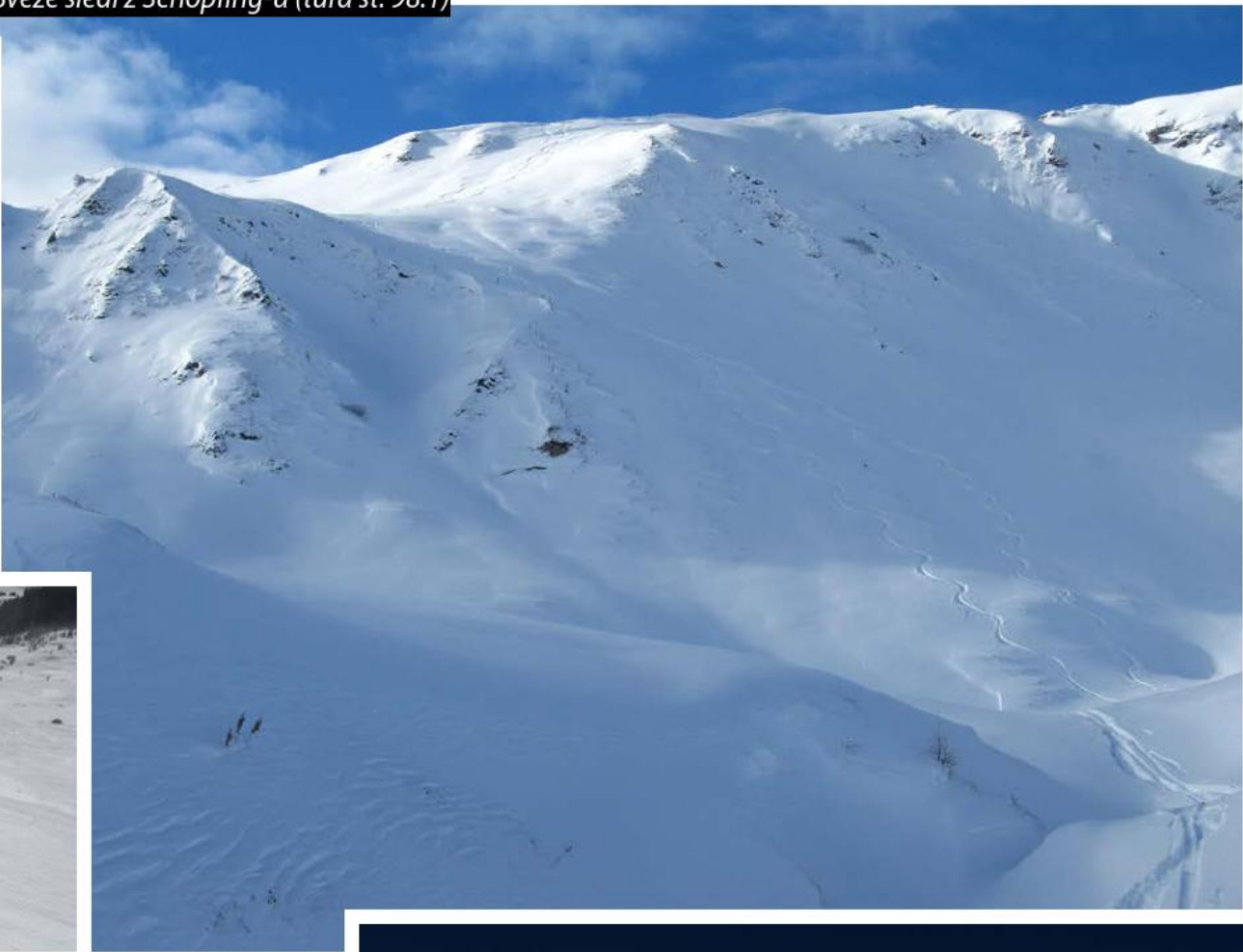
Z izhodišča je na Schöpfung dobri dve uri vzpona (tura št. 98.1)

Smučanje po trdem »grifk« snegu s Škrbine vrh Strmali (tura št. 78)

Sveže sledi z Schöpfung-a (tura št. 98.1)

Vzpon na Škrbino nad Tratico.

Pobočje je dobro vidno, takoj ko se iz gozda stopi na planino, v spodnjem delu ima ob majhni količini snega neprehidno ožino. Pozor pred plazovi, je eno prvih pobočij nad planino, ki se splazi ob novem snegu.

Strmejšje pobočje Stampferwand-a

skimi, ki sem jih nekako navezal na slab očetov nahrbtnik, v katerega sem zbasal poleg vse zimske opreme še običajne pancarje (alpske). Smučarske razmere so bile (ko danes gledam nazaj) katastrofalne, sama ljuba skorja, pod pastirsko bajto pa »gnoj« do pasu. Takrat opisov, kje naj bi se smučalo s Kredarice, nisem nikjer zasledil, zato sem smučal, kjer se mi je še zdelo, da bom nekako prišel v Krmo.

Danes za začetnike nikakor ne morem priporočati smučanja s Kredarice, tura je dolga, naporna, zaradi velike višinske razlike je pri smučanju ponavadi sneg vseh sort, pobočja in konte nad Kurico in čez njo so zelo plazovita, če se odpravimo še na vrh Triglava, je potrebno ob jasnih (sončnih/toplih) dneh oditi iz Krme velikokrat že pred četrto uro zjutraj. Takrat, v mojih začetkih, pa se mi je zdelo to najbolj normalna stvar za začetnika - smučanje izpod vršnega dela Triglava ...

Zdaj pa o vodniku.

Igor Jenčič je že leta 1998 izdal svoj prvi turnosmučarski vodnik. Z njegov pomočjo sem se nato vrsto zim podil po naših hribih, presmučal skoraj vse ture v njem, ko pa danes odprem novega, me predvsem zanimajo turni smuki v tujini, v Zahodnih Julijcih, v Avstriji – svet, ki se mi je pred leti odprl, svet zahodno od naših hribov.

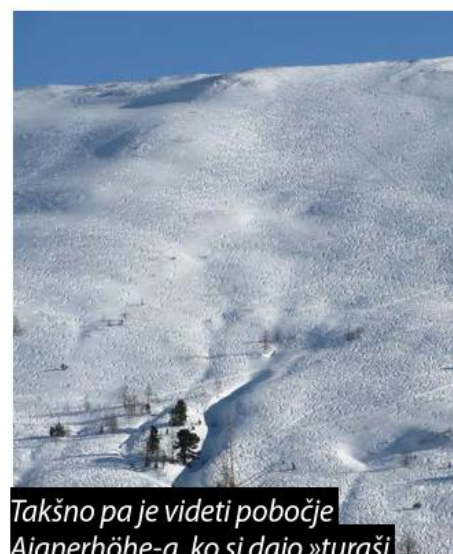
V novem Turnosmučarskem vodniku, ki je izšel lani decembra, Igor ture zahodno od Slovenije razdeli na dve področji; Zahodne Julijske Alpe in Karnijske/Ziljske Alpe. V zahodnih me vsekakor navdušuje področje okoli Poliških Špikov, kjer se najde za vsakogar nekaj; lepa, manj strma pobočja nad planino Pecol, pršiča polna dolina Zajezera, ali pa strmi spuсти z večine Špikov.

Omeniti velja še »sprehod« v Karnijske alpe (Karnijce), njihov najvišji vrh Monte Coglians (Hohe Warte), kjer pobočjem kar ni konca, na katerem pa sem pred leti doživel tudi eno največjih preizkušenj v turnosmučarski dejavnosti – nesrečo prijatelja Matjaža .

Tako kot je Igor v vodniku napisal, se nam dogaja, da na domačih hribih v zgodnji zimi ne moremo zadovoljivo smučati, zato je Avstrija včasih edini izbor; no, tam pa je še obilo »dela« zame. Čar novega vodnika je predvsem v tem, da bom po

Pogled na Kamniško sedlo (Jermanova Severozahodni greben. Pozoren je treba na opasti. Od tu je pobočje najdaljše in Babe, zadaj levo Brana (tura št. 11)

Takšno pa je videti pobočje Aignerhöhe-a, ko si dajo »turaši duška« (tura št. 98)

(vrata), kjer se v Planjavi začne
na biti na padajoče kamenje iz stene in
zgoraj nekaj strmejše. Levo od koč so

opisih v njem našel še »cele kupe« novih smučarskih ciljev.

S prijateljem Ivanom, s katerim se pogosto skupaj podajava na turno smuko, sva dodobra »obdelala« cilje nad Waldom, ne morem pa mimo smučanja s kopastega vrha Aignerhöhe, kjer sva smučala neverjetni pršič in nama je tura ostala v spominu kot spomenik »pršičarjenju«. V okolici je še neverjetno število vrhov in pobočij, ki vabijo na turno smuko (tudi alpinistično).

Če pa nas pot zapelje še višje v Avstrijo, je pod turo št. 97 opisana tura na Große Kesselspitze, z mislijo nanjo pa opazim v vodničku (vsaj zame) pomanjkljivost, namreč izhodišča in vrhovi nimajo GPS koordinat. Seveda je v večini tur, ko je lepo sončno vreme, ko imamo seboj zemljevid, skico ali opis ture, to skoraj zanemarljivo, v primeru, ko pa nas na taki turi zajame megla in slabo vreme, pa nam te zadeve še kako prav pridejo.

Ko sem tam smučal v Ivanovi družbi, je ta imel GPS z naloženo avstrijsko karto in je že pri vzponu za sabo »vlekel« sled. Ker je na goro zarisana tudi markirana pot, sva s pomočjo GPS našla vrh. Brez tega bi s turo predčasno končala, saj se ni bilo zanašati na stare sledi, ker jih je veter »veselo« odnašal. Mogoče nas je Mitja Peternel v svojem vodniku »Najlepši turni smuki Avstrijske Koroške« glede tega na nek način razvadil, a vsaka pomoč, ko se na turi začno pojavljati težave, je dobrodošla.

Zasnova vodnika ni najbolj nova, a je preizkušena in zelo dobro služi svojemu namenu. Že prva stran opisa ture, kjer so vsi podatki in reliefni zemljevid, je zelo dobro razumljiva, kot sem že omenil, pa ni koordinat izhodišča in vrha.

V ocenjevanju težavnosti smučanja je avtor priredil ter dopolnil švicarsko lestvico ocenjevanja težavnosti turnih smukov, že v preteklosti so se glede tega ustvarile polemike v smislu; zakaj je potrebno iz tujine jemati lestvice, ki so našim turnim smučarjem nerazumljive. Avtor je posebej podal tabelo za ocenjevanje težavnosti, ki ob podrobnem pregledu seveda ni sporna. Izpostavil bi le eno pomanjkljivost tega ocenjevanja, avtor je v dobri veri poudaril, da bo s to lestvico lažje primerjati smuke v tujini, a so se ravno pri tem ocene »povozile«.

www.sidarta.si

Del vsebine turnosmučarskega vodnika

Imam vodniček avstrijskih avtorjev (Ganitzer, Wutte, Zink), ki so v letu 2012 izdali vodnik Skialpinismus in den Julischen Alpen – West, kjer je opisanih sto bolj strmih spustov v Zahodnih Julijcih, v njem je tudi opis smučanja s Škrbine nad Tratico. V novem vodniku je ta spust ocenjen »T«, v avstrijskem vodničku pa »F+«, razlika je (pre)velika. Menim, da te ocene niso primerljive, veliko bolj enostavne (za turno smučanje) bi bile ocene; manj zahtevno, zahtevno, bolj zahtevno, zelo zahtevno, mogoče pri strmejših le še z dodanim max. naklonom.

Veliki turnosmučarski vodnik bo po mojem mnenju odprl »obzorja« marsikatere-

mu ljubitelju turnega smučanja, vzporedno z današnjo dobo informacij je to vsekakor knjiga, ki mora biti vsakemu pustolovcu na doseg roke, pa naj bo to začetnik, ki bo iskal, kje »se nad vojašnico na Pokljuki pride na Viševnik«, ali pa izkušenemu »turašu«, ki bo odkrival nove kraje pri nas ali pa v tujini.

Igor in njegova žena Barbara sta že pred desetletji odkrivala nova področja, ko smo mi »lokal - patrioti« še iskali prehode pod Kredarico ... Ves čas imam občutek, da sta korak pred nami, nekako smo ju že »lovili« na Avstrijskem Koroškem, pa sta odšla še dlje, proti Tirolski in Švici. Mogoče pa se nam v bližnji prihodnosti obeta vodnik smučarije v teh, bolj oddaljenih biserih turnega smučanja.

Veliko smučarskih užitkov ob »obdelavi« tur v Igorjevem Velikem turnosmučarskem vodniku in srečno ...

Kot je običajno smo bili že navsezgodaj dobre volje, Matjaž je bil kondicijsko zelo dobro pripravljen in tako smo s kar hudim tempom prišli pod vršni strm teren. Obuli smo si dereze, v roke vzeli cepine, Matjaž pa je že pri vzponu povedal, da bo tudi on smučal z vrha.

Njegov prvotni namen je bil, da bo tudi sestopil z vrha nazaj do smučiči, vendar se mu strmina ni zdela preveč »na glavo«, zato si je premislil.

Z vrha smo tako odsmučali skupaj, Matjaž pa je po nekaj zavojih padel (stran od strmine), hitro dobil hitrost, naredil par prevalov in izginil čez skalni del. Z Ivanom sva ostala brez besed, le pogledala sva se in previdno odsmučala do Matjaža. Po takem padcu je imel seveda veliko srečo, da je ostal živ. Zelo so nama pomagali mimoideči Italijani, da smo ga do prihoda helikopterja »držali« pri zavesti in dihanju. Utrpel je cel kup resnih poškodb (zlom hrbtenice in skoraj pol reber ...).

Naj bo ta »analiza« nesreče le kot nasvet (opozorilo), kako hitro gre »vse narobe«.

Ko sva z Ivanom, in kasneje vsi trije skupaj, razmišljala o vzroku padca, je bilo zelo težko karkoli ugotoviti, mogoče je bil kriv slabo zapet pancar ali vez, slabša vidljivost, precej »gledalcev«, premalo strme »kilometrine«, prevelika želja odsmučati nekaj zelo strmega, biti »isti med enakimi«, Matjažu je namreč z roke iztrgalo cepin (smučal je z njim), mogoče so bile krive preslabe krplice na palicah ... Gotovo pa je šlo narobe več manjših stvari.

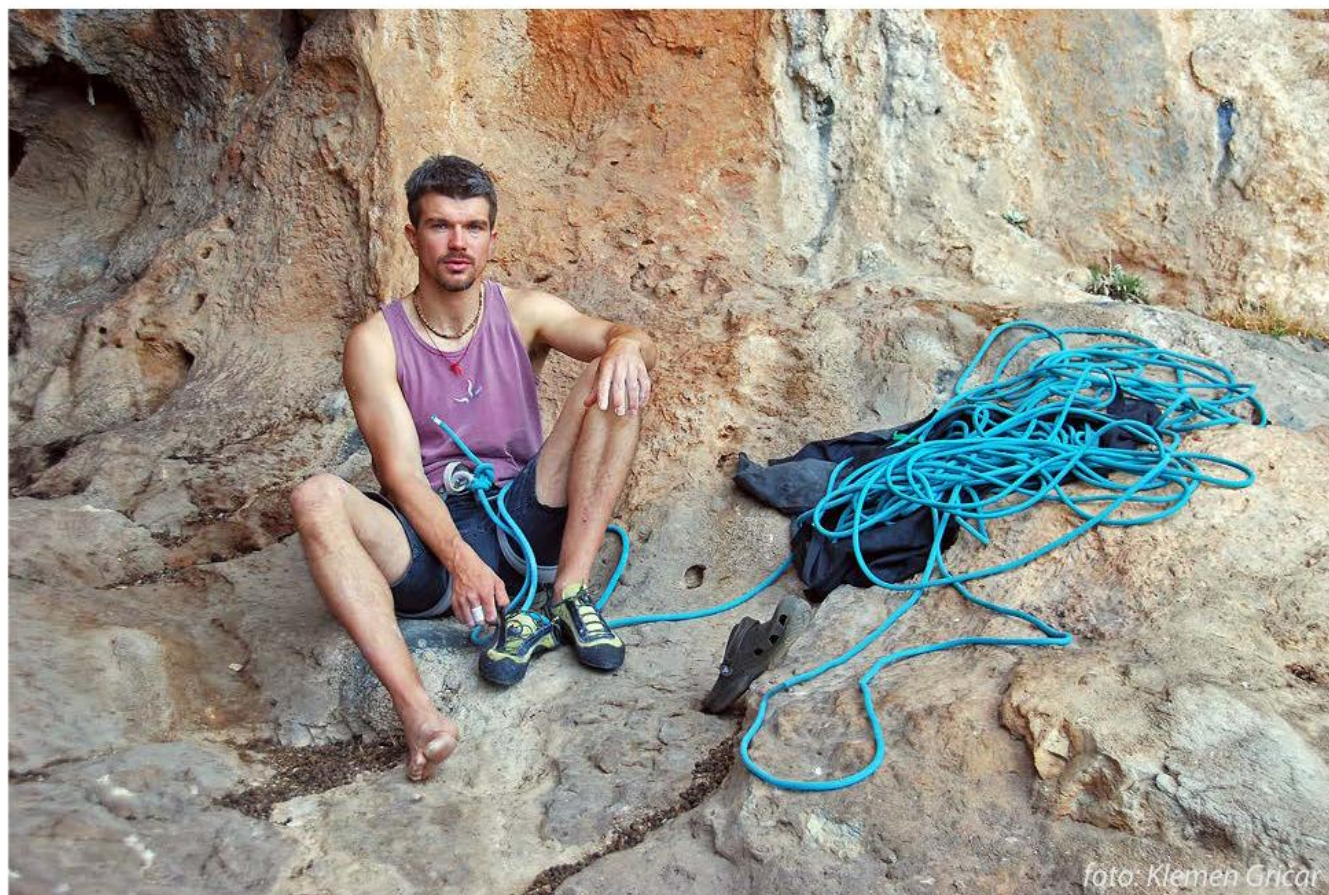
Reševanje prijatelja (Matjaž) padec skoraj dvesto metrov po strmem snežišču in skalovju

Reševanje je bilo uspešno, Matjaž se je čez nekaj dni v Udinah še »enkrat rodil«, danes smuča, kolesari ...

Vsak je svoje sreče kovač

Z Jako sva se pogovarjala dobre pol ure. Ampak lahko bi se še in še, kajti med vožnjo domov sem razmišljala samo še o tem, česa ga nisem vprašala: o tem, kako sta se pravzaprav spoznala s Tino, o njegovem alpinističnem razvoju, o snemanju filmov, o užitkih turne smuke, o mali Uli in spremembah, ki jih otrok prinese v že tako poseben način življenja ... O nekaterih trenutkih njegovega bogatega življenja pa sva le uspela nekaj reči.

NAPISALA: **HELENA ŠKRL**
FOTO: **KLEMEN GRIČAR, MARKO PREZELJ**

Naj najprej nekaj razčistiva: Tomaž ali Jaka?

Sem Tomaž. Celo še več, nekaj kar se ne ve: moji starši so bili »gasterbajterji« in bil sem rojen v Nemčiji. Tam Tomaž ne obstaja, zato sem bil Thomas. In to imam napisano tudi v rojstnem listu: Thomas-Tomaž. V Sloveniji sem Tomaž. Če pa bi se pa zdaj preselil v Nemčijo, bi bil lahko takoj Thomas.

Jaka pa je prišel iz priimka, to je že iz osnovne šole. Ampak eni so me poznali samo kot Jaka. To je bil hec, ko so bili samo stacionarni telefoni in so me klicali domov. Mati se oglasi na telefon in »a bi lohkJakata dobil?« »Ni ga tle...« Ne, eni me sploh niso poznali kot Tomaža.

In kaj ti je bolj všeč?

Eh, ne vem, navajen sem se odzivati na obe imeni. Vsi plezalci me kličejo Jaka, neplezalci pa večina Tomaž.

Od leta 2003 si gorski vodnik s končano IFMGA licenco. Nudiš izkušnje, strokovnost in predanost doživetju, piše na spletni strani športnega društva Slovenske gorniške šole, katerega zastopnik si. Kakšno je doživetje, ki ga tvoja stranka odnese s seboj domov po opravljeni turi?

To bi morala vprašati tiste, ki so bili z mano. Mislim, da je na splošno izkušnja z gorskim vodnikom zelo prijetna za nekoga, ki do

foto: arhiv Tomaža Jakofčiča

foto: Klemena Gričarja

tega nima predsodkov. Po mojem je v naših krajih še malo prisotna ta nelagodnost, kot da si doživlja nekaj vzela, če greš z gorskim vodnikom. Ampak mislim, da to ni tako, da je samo izkušnja lahko bolj brezskrbna, če greš z nekom, ki poskrbi za vse tiste stvari, ki bi bile sicer malo bolj negotove.

Ne vem, jaz bi mogoče tudi znal sam kaj popraviti na hiši ali na avtu, pa tega ne počnem zato, ker pač nekdo zna to bolje. Mogoče sem se zdaj spustil na drugačen nivo.

Mislim, da je izkušnja pozitivna, saj če ne bi bila, se ljudje ne bi vračali. Z enim si bolj na isti frekvenci, z drugimi pa ne. Eni ostajajo, drugi gredo k drugemu vodniku in se z njim bolj ujamejo, tako je pač. Če se v redu razumeš, se vračajo.

Tvoja življenjska partnerica, Tina di Batista, je tudi gorska vodnica in vrhunska alpinistka. Skupaj imata hčerko Ulo. Po Tinini vrnitvi s Patagonije, kjer je z Nastjo Davidovo preplezala najdaljšo smer v Fitz Royu, si nekje dejal, da je precej težje biti doma kot v največjem zajebu v steni. Precej bolj pogosto je, da v steno odhaja moški in ženska ostaja doma. Kako si se ti počutil?

Zato sem tudi to opazil, ker sem bil po navadi jaz tisti, ki je bil zunaj.

Mogoče je bilo to doživetje malo močnejše, ker je pred letom dni Ula začela hoditi v vrtec in začela nositi domov viruse in sva jih oba s Tino kasirala na polno. Enega tudi tik preden je Tina šla v Patagonijo. Ona je pač to prebolevala na poti, jaz pa doma. Sem pa dobil to malo kasneje, ampak ravno takrat, ko je bila ona v steni. Bil je nek skupek: ležal sem tukaj, slabo sem se počutil, Tina in Nastja pa sta plezali. Poznal sem dostop do stene in zelo živo sem si vse lahko predstavljal. Ni bilo kakšnih satelitskih telefonov in potem v neki vročini, ki me je kuhala, začnejo švigati negativne misli ... Takrat se nisem dobro

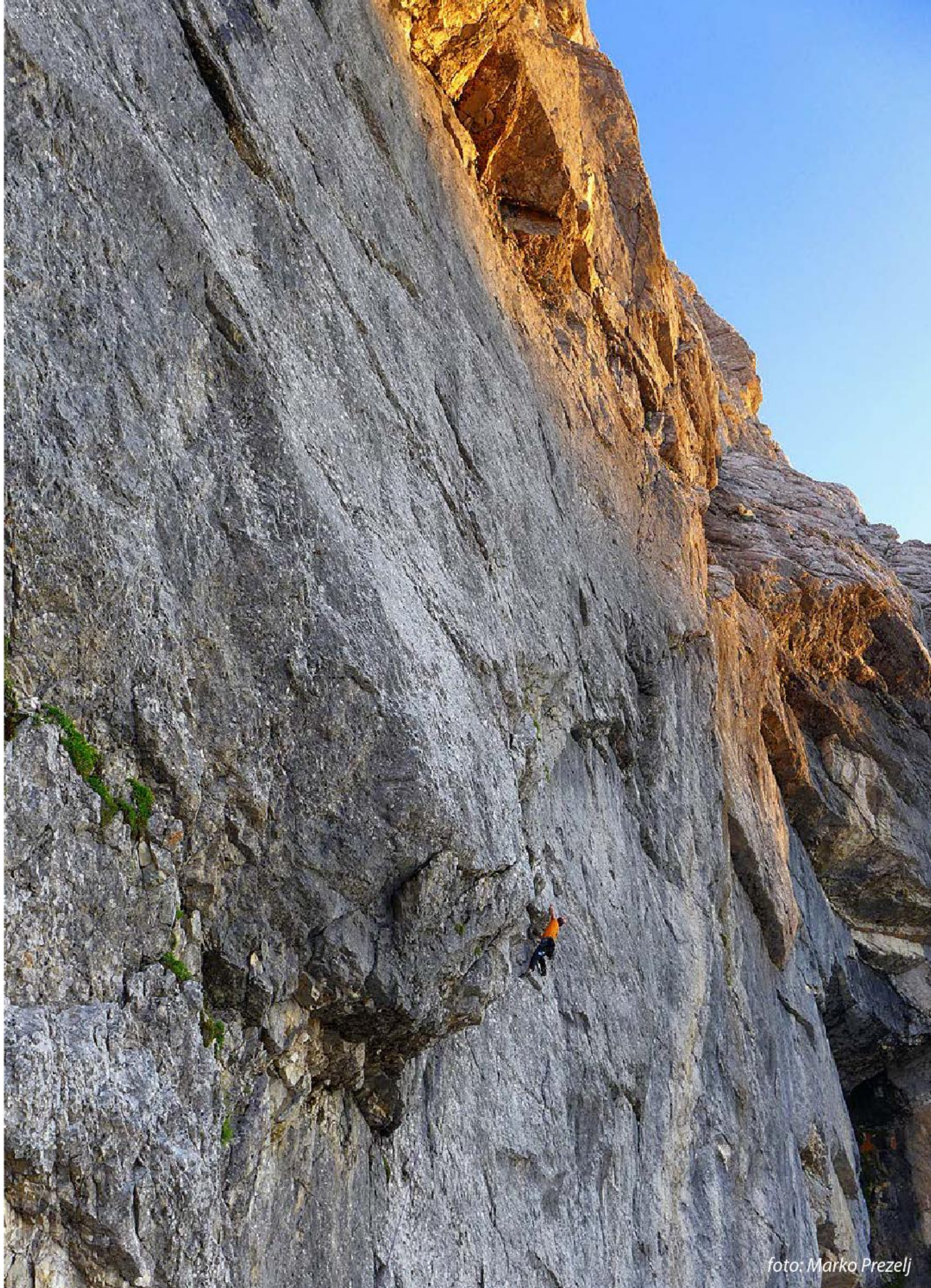

foto: Marko Prezelj

foto: Marko Prezelj

počutil. In točno sem poznal kraj, kjer sta bili, kako se pride do tja, koliko časa rabita in takrat, ko sem jaz izračunal, da bi se že morali, se nista odzivali... Ko sta bili že v naslednji steni v Fitz Royu, sem bil že zdrav in sem bil zunaj in sem šel smučat, ni bilo več hudo, ampak takrat, prvič, je bil res skupek vsega in ja, bolje je biti tam kot doma.

S Tino sta leta 2008 plezala na Aljaski, kjer je bilo zelo mrzlo, zelo plazovito in zelo nevarno. Se je takšna, mogoče celo mejna izkušnja, »ko se zaveš, da imaš samo toliko in toliko kihcev«, kot si se enkrat slikovito izrazil, zarezala v tvojo dušo in oblikovala tvojo nadaljnjo pot alpinista?

Kot si rekla, mislim, da se človek rodi z enim žakljem sreče in tudi psihične moči, ki jo potem počasi porablja. Živ dokaz so alpinisti.

Starih alpinistov, ne preživelih, ampak vrhunskih starih alpinistov, ni veliko. Tudi če pogledamo pri nas, nekaj jih še koplje na polno. Mark je eden starejših, ki je še v špi-ci ... Pri poznih tridesetih se počasi neha, ampak ne zato, ker bi izgubili veselje ampak zato, ker nočeš več toliko tvegati, ali kaj vem zakaj ...

In jaz sem to čutil že dolgo, da mi pač nek snežno-ledni alpinizem ni več tako v prvem planu, kot je bil včasih. Tam kjer prežijo objektivne nevarnosti, se jaz ne počutim več dobro. Lahko je strmo kolikor hoče, težko kolikor hoče, samo ne sme biti nevarno – to, kar ni odvisno od mene.

In to je bila ena od takih izkušenj, ki je rekla: »Ma, nehaj s tem«. Mogoče je to bil to eden takih »klikov«, da je potem prišla Ula.

Z Markom Prezljem sta lani preplezala dve novi lepi in zahtevni smeri v Severni triglavski steni – Planinski grabež (VII+) in Kaveljc (VIII-) - »dopolnitev« legendarne Frančkove Korenine. Kako deluje vaji-na naveza, glede na to, da sta precej različna karakterja?

Ja, prav super izkušnji in res dobri smeri. Posebno v Kaveljcu sva se imela imenitno. Dobro sva bila vplezana in tudi utečena kot naveza. Smeri sva se lotila brez predhodnega ovohavanja in brez svedrovcev. Stena je v tistem delu res zelo strma in naju je plezanje dovolj zaposlilo, da sva bila na vrhu plezalsko dobro potešena. Na kar nekaj mestih ni bilo heca...

Z Markom imava res različne karakterje, a sedaj, ko sva starejša, to lahko »nadzorujeva«. Sicer pa; ni težko pogoltniti kako nerganje tu in tam, če gre po drugi strani za tako fokusiranega soplezalca. Res je bilo super!

Po Chamonixu, kjer si bil konec septembra 2012 na taboru za mlade alpiniste, si razmišljal o Slovenski mladinski alpinistični reprezentanci (SMAR). Tvoje mnenje, ki si ga zapisal na blogu, je bilo, da bi morali biti vanj vključeni mlajši fantje, z veliko željo po plezanju in malo izkušnjami v evropskih gorstvih, da bi jih v takšni skupini šele pridobili. Odgovor bi lahko prejel v obliki kritičnega komentarja na objavo, kot je sedaj (preveč) v modi, vendar je bil odgovor vodje SMAR-ja Marka Prezlja veliko bolj moder: maja lani te je povabil, da se SMAR-ovcem pridružiš na drugi letošnji akciji, na plezanju v Češkem peščenjaku. No, kaj si ugotovil?

Najprej moram povedati, da je bila ta moja objava s strani večine razumljena malo narobe - bila je razumljena kot napad na SMAR. Ampak jaz te fante, ki so zdaj v SMAR-ju, poznam in spoštujem, ker so zelo, zelo dobri. V tistem trenutku sem bil pač zelo navdušen nad tisto »ekipco« ki je bila v Chamonixu, ker so tam pokazali res veliko energije. Bilo je slabo vreme cel teden, hodili so gor v dežju in take stvari ... In samo razmišljal sem; če bi bili tisti fantje deležni nekega takega »support-a«, predvsem kot je Mark, ki je neizčrpna mera znanja o alpinizmu, bi pač ti fantje hitreje prišli na neko višjo stopnjo. Še vedno mislim, da bi morali mogoče take fante na ta način dati naprej.

Ampak sem pa mogoče res spregledal neko drugo komponento SMAR-ja in to je socialna komponenta. Ti fantje so zdaj močna ekipa. Formirale so se močne naveze, prav zaradi tega njihovega druženja. Glavna stvar, ki sem jo izvedel na tem srečanju, pa je to, da je SMAR kot neka šola, no, ne da je

šola, ampak da traja omejeno let. Oni bodo šli letos na neko odpravo, potem še na kakšni dve, nato pa je konec. Prišla bo nova »ekipca« in v bistvu se mi zdi to zdaj res dobra ideja.

Bodo pač v SMAR prišli nekaj kasneje ti, ki so bili zdaj v Chamonixu na taboru, vendar pa bodo morali prej postati alpinisti. Naziv alpinist je predpogoj, zato da sploh prideš v SMAR. Očitno bodo vsi ti, ki so bili takrat v Chamonixu, če bodo še vedno pokazali dovolj volje, med to voljo bo morala biti tudi volja do pridobitve naziva alpinista, prišli v SMAR in bodo deležni tega istega. Ti bodo takrat že na nekem mentalnem nivoju, na fizičnem nivoju pa so že dolgo.

Mislím, da je to, kar se dela s SMAR-om, zelo dobro.

Del športa so tudi poškodbe. Pred časom si utrpel zlom reber, nazadnje pa si v Steni s stegnom »ustavljaj« skalni blok. Kako gledaš na poškodbe v alpinizmu, so normalne, so naključje ali posledica trenutne nepozornosti?

Ja, to kar si zdaj omenila, je zelo majhen del mojih poškodb. Čisto na začetku svoje kariere, ko sem par let plezal, sem pomrznil v Alpah in nimam dveh prstov na nogi. To je poškodba, ki me najbolj zavira od vseh. Saj sem uspel preplezati nekaj 8b-jev, Ampak s tistimi prsti bi lahko verjetno plezal še bolje.

Prav ta konkretna poškodba je bila posledica moje napake. Bil sem mlad in nisem vedel še toliko o teh stvareh in sem se šel mazat z neko kremo tam pod steno. Mislil sem, da bo preprečila tisto, kar je potem pospešila. Ker je krema zmrznila, sem pomrznil.

Drugače te zadnje stvari, ki si jih omenila, kaj vem, ja, mogoče tudi trenutek nepazljivosti. Samo je pa tudi veliko smole zraven. Vedno se izmenjujeta sreča in smola. Ne vem dobro, kdo ima nadzor nad tem, meni se zdi, da sam ga nimam čisto zmeraj ...

Poleg poškodb so del našega življenja tudi odhajanja. Ganil me je tvoj zapis o prijatelju, Mihi Valiču, besede, s katerimi si se poslovil od njega. Pred tem sta drug drugemu rešila življenje. On z bliskovito odločitvijo, da skoči v ledeniško razpoko, s čemer je zaustavil tvoj padec in ti, ko si se zakopal v vrv in si ožgal roke, da si v Steni zaustavil njegovega.

Med ljudmi včasih naletim na mnenje, da so alpinisti norci, ki se zaradi intenzivnosti doživetja izpostavljajo večjim nevarnostim kot »navadni« ljudje. Je v tem po tvoje kanček resnice?

Norci, ja ... Če že, potem v pozitivnem smislu... Mnogi rečejo, da smo samomorilci. Alpinisti cenimo življenje kvečjemu bolj kot kdo drug. Vsak pride kdaj pa kdaj v kakšno situacijo, pa se ven izvleče in pravi: lepo je.

Sploh pa ne morem več prešteti, koliko prijateljev je šlo v vseh teh letih, odkar plezam. Eni so bili znanci, s katerimi se srečuješ in rečeš živijo in spiješ pivo, eni prijatelji, s katerimi tudi plezaš. Je hudo, ampak to nekako pride, te zadane in počasi gre.

Ampak tako, kot je bil meni Miha... Sva bila taka prijatelja, da sva se vsak dan vide-la ali vsaj slišala, skozi skupaj plezala, imela skupne cilje, sanjerala o skupnih odpravah ... To je pa precej huje. Saj to je logično ... Ja, od Mihca se nisem še pozdravil.

foto: Marko Prezelj

foto: Marko Prezelj

Junija so v baznem taboru pod Nanga Parbatom pripadniki teroristične talibske organizacije vdrl v bazni tabor pod zahodnim, Diamirskim ostenjem gore, na višini 4200 metrov in usmrtili deset tujih plezalcev in enega domačina. Ni bil bazni tabor do sedaj najvarnejše mesto na svetu, kjer si po uspešnem ali neuspešnem vzponu oddahneš? Kjer te ne more nič več hudega doleteti? Obstaja torej bazni tabor pred 12.6.2013 in bazni tabor po 12.6.2013?

Ja to je res, to je v bistvu vse šokiralo. Zato ker v baznem taboru, kot si rekla, se vse kon-

ča: končajo se driske, ki jih imaš na dostopu, konča se neko neudobje, ki ga imaš na dostopu, ko se malo »špara« s hrano, nimaš vse prtljage ... Mislim da v Pakistanu bazni tabor ne bo več isto, kot je bil, vsaj nekaj časa ne. Tako kot še kaj drugega ni, kar so ti talibani naredili. To je res tragična nesreča. Pa sem bil v Pakistanu in mi je bilo super, ljudje in vse. Malo je nerodno to, da je sezona tam ravno poleti, ko imam več dela in je tudi v Alpah sezona plezanja, sicer bi šel še kdaj nazaj. Zdaj pa bi vseeno trikrat premislil.

Nanga Parbat je najbolj vzhodno in verjetno je bližje Afganistana kaj huje, ker mislim da v centralnem Karakorumu niso imeli nobenih problemov. No, saj tudi tu jih niso imeli nikoli prej.

Mislim, ja, grozna nesreča, prav noro se mi zdi.

Plezalni svet je aprila lani bral o pretepu pod vrhom Everesta med tremi evropski alpinisti (Simone Moro, Ueli Steck, Jonathan Griffith) ter tamkajšnjimi šerpami – vodniki. Drug drugega so obtoževali, da so pričeli s prepirom. Zgodba epiloga pravzaprav ni dobila, ali pa ga jaz nisem zasledila. Kaj se je po tvoje dejansko dogajalo?

Neki epilogi so bili, če si opazila: John Griffith blog – Alpine exposures se mi zdi – on je bil eden od teh treh. Dal je nek »final release«, to si mogoče spregledala, poglej.

Tukaj je bil nek tak »crash« dveh svetov. Ti trije tipi so prišli tja kot super plezalci, tudi so, sigurno so bili zelo samozavestni in so se

kot taki tam tudi tako obnašali. Nič slabega misleč, sem prepričan, ampak so se počutili, kot da so nad tem, kar se tam dogaja.

Everest je pač, ne bom rekel zaseden, ampak preobljuden s temi komercialnimi odpravami, ki delujejo, kot pač delujejo in večina ljudi se temu podredi in deluje v tem smislu. Oni so pa pač tja prišli in oni tako ali tako ne rabijo teh vrvi, ampak so se pač znašli na istem kraju kot onih 500 ljudi, ki jih pa rabi. In mislim, da je bila to neka iskra. Nepalske šerpe ne razumejo druge filozofije, te, od teh treh tipov, ki so pač super alpinisti, ki zmorejo hrib »spedenat« sami brez njih. Mogoče nekoliko arogantno, »hoštaplersko« vedenje s strani alpinistov in

nekoliko nazadnjaška miselnost šerp, ki so opremljali goro. Vse skupaj je žalostno. Ne bom zdaj rekel, kdo je kriv. Splet okoliščin So sicer neke zgodbe v ozadju, kaj je bilo prej, ampak ... Vsekakor ne bi bilo treba priti do te ravni, da so kamne metali, to obsojam, jasno. Mogoče bi se pri blažjem sporu vse skupaj dalo rešiti brez takega pompa. Mislim, da bi bilo to mogoče.

Si pa kar dobro predstavljam, kako je izgledalo, ko so šli trije superalpinisti mimo, pa tam nekaj ponujali, da bi lahko oni fiksirali vrvi. Oni ljudje, te šerpe, ne rabijo nobenega, da jim pomaga fiksirati vrvi, nobenega zahodnjaka. To je bilo neumno s strani teh treh, da so ponujali pomoč. Oni imajo to utečeno v nulo in nočejo, da jim nekdo to dela po svoje, če imajo oni to utečeno. Niti niso utrujeni.

Tako razmišljam ob tem, kar sem prebral, ne bi pa nikogar obsojal ali opravičeval.

Everest dobro poznaš, nanj si že vodil. Vidiš ti kakšno rešitev za te probleme preobljudenosti? V višanju pristojbin? Kje vidiš ti rešitev, da Everest postane neko vrhunsko alpinistično doživetje?

Zelo preprosta bi bila omejitev števila ljudi nepalske vlade. Čeprav je to tako: oni od tega dobijo denar. Več je ljudi, več dobijo denarja in jim je zato verjetno bolj ali manj vseeno. Mislim, da povratak alpinizma na klasično smer na Everest ni več mogoč. Tam vrhunskega alpinizma ni več. Ne moreš reči, da plezaš na Everest po klasični smeri v alpskem slogu. To je brez zveze, zato ker je tam tisoč ljudi, tabori, kisik.

Lahko pa si deliš bazni tabor in greš plezat zahodni greben Everesta. To pa bo zelo, zelo vrhunsko dejanje. Sestop boš imel pač

opremljen, če boš šel dol po klasični smeri. Ne vidim razloga, da bi vrhunski alpinizem šel z Everesta. Komot lahko ostane tam, samo pač na drugih smereh. Na tej pač ne.

Je pa to še zmeraj alpinizem. Alpinizem je po definiciji tudi zimski vzpon na dvatisočak pri nas, vsekakor je vzpon na Everest težji, pa kakorkoli že greš že gor.

Poleti odhajaš za skoraj 2 meseca v Chamonix. Ko sem to omenila prijateljici, je rekla: eni pa res znajo s časom!

Mi gremo tja in si nato porazdelimo čas. Do zdaj smo plezali, zdaj pa gremo tja bolj delat. Je pa to res, da nimam zelo močne ločnice med delom in plezanjem, zato ker tako rad vodim po gorah. Zelo rad grem pa čeprav na Mont Blanc že petič v sezoni, v tiste hribe, z ljudmi in mi je to super. Tako da niti malo ne jamram. Včasih sem utrujen in naslednji dan ne bi vstal spet ob štirih, ampak ob sončnem vzhodu mi je že fajn, tako da pač, vsak je svoje sreče kovač, tako ji moram reči. Tako smo si nekako organizirali vse skupaj.

Slaba stran tega pa so te selitve, pa tudi odsotnost. Dostikrat grem jaz sam, ali gre Tina sama, delat, vodit, turno smučanje ... Malo temnejša plat so tudi ta odhavanja, pa odsotnost od doma, ampak še vedno je fino, oba uživava v tem.

Vsak je svoje sreče kovač, si rekel. Si srečen človek?

Ja, zelo, zelo!

V svojem življenju zaenkrat ne bi spremenil nič. Mislim, lepo mi je! Nikoli si ne bom mogel kupiti novega BMW-ja, ampak ga tudi ne rabim. To kar imam, mi je kul, pa tudi to, kako živimo.

Beta Trenutek

Med dvodnevним gaženjem po štirih bivakih v steni Phola Gangchena sva imela z Markom velikokrat v mislih dva pregovora. »Počasi se daleč pride« in »Ko misliš, da ne zmoreš več, si ravno na polovici tistega kar resnično zmoreš.

Tekst: Luka Lindič

Foto: Marko Prezelj

3-je vrhunski alpinisti

člani Slovenske mladinske
alpinistične reprezentance
(SMAR-ja)

za Beta Magazine o NAJ zadevah

Luka Stražar

Najvišji vrh: Janak 7050 m

Najljubša smer: Nimam še naj naj smeri, jih je
pa kar nekaj lepih

Najboljša hrana na odpravi: Musliji + čokolino

Najtežji gib: Vstat s postelje

Največja bedarija: Pustit sošolki, da me
spotakne in si zlomit roko

Luka Lindič

Najvišji vrh: K7

Najljubša smer: Divine providence

Najboljša hrana na odpravi: Suho meso

Najtežji gib: Odprtje zadrge na spalki po mrzlem bivaku.

Največja bedarija: je moja osebna stvar

foto: Luka Krajnc

foto: Marko Prezeli

foto: Nejc Marčič

Luka Krajnc

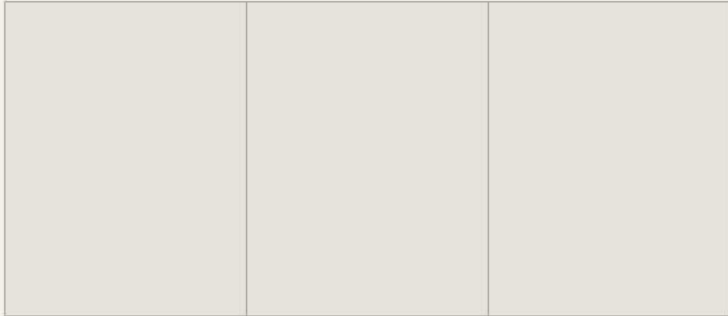
Najvišji vrh: Učili so me, da je v Sloveniji to Triglav, ali ne?

Najljubša smer: Pri smereh je podobno kot pri ženskah, vsaka ima svoje prednosti in slabosti, skoraj nobena pa ni idealna.

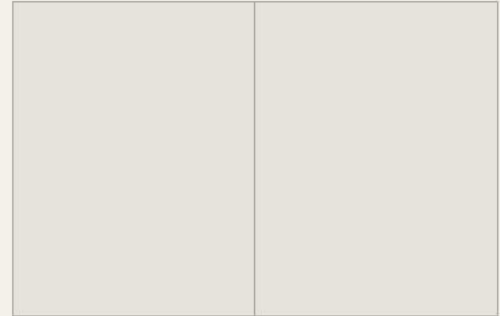
Najboljša hrana na odpravi: Odvisno od situacije, včasih je to lahko že samo topla juhica, drugače pa pohane piške ali sočen zrezek s pire krompirjem kotirata precej visoko. Seveda pa je ob dovolj veliki motivaciji okus hrane sekundarnega pomena.

Najtežji gib: Trenutno so mi vsi gibi težki. Včasih je to tudi gib, ko je treba zjutraj zakrižat na nočno omarico in ugasniti budilko.

Največja bedarija: Jih je bilo in bo preveč, da bi lahko izbral samo eno.

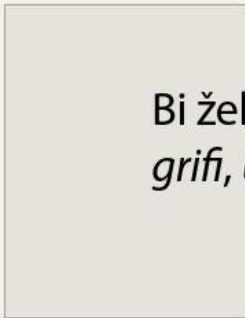
Tristranski oglas
format: 648 mm x 279,5 mm

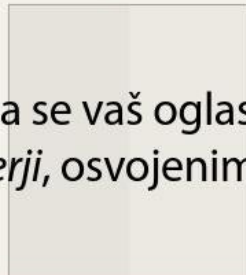
Dvostranski oglas
format: 432 mm x 279,5 mm

Vam je revija všeč?

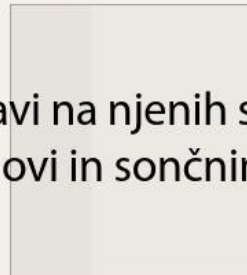
Bi želeli, da se vaš oglas pojavi na njenih straneh, med grifi, bolderji, osvojenimi vrhovi in sončnimi plezališči?

Enostranski oglas
format: 216 mm x 279,5 mm

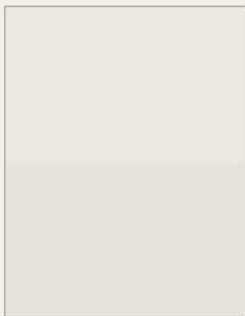

Polstranski oglas
format: 103 mm x 279,5 mm

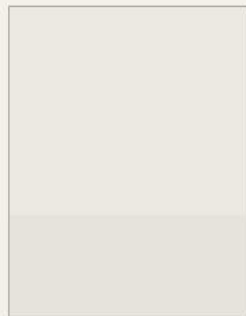

Tretjinski oglas
format: 77,5 mm x 279,5 mm

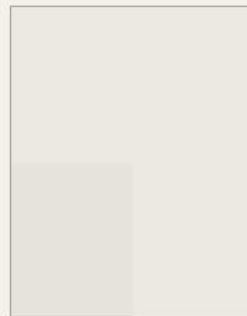
Več na betamagazine2011@gmail.com

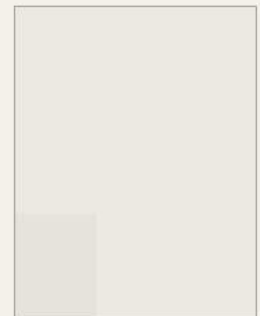
Polstranski oglas
format: 216 mm x 140 mm

Tretjinski oglas
format: 216 mm x 95 mm

Četrtinski oglas
format: 103 mm x 140 mm

Osminski oglas
format: 77,5 mm x 95 mm